

Infoblad nationella minoriteter Sverigefinnar

Detta infoblad riktar sig till dig på skolan som vill bättra på dina kunskaper om den nationella minoriteten sverigefinnar i samband med uppmärksammandet av nationella minoriteters högtidsdagar. Här har vi i samverkan med förskoleförvaltningen och planeringsledare för finskt förvaltningsområde i Göteborg samlat information och tips, underlaget är inte tänkt att delas direkt med elever, utan fungera som ett stöd i eget utformande av underlag för undervisning eller samtal med elever.

Nationella minoriteter Sverigefinnar

[Sverigefinnar](#) är en svensk nationell minoritet. En sverigefinne kan vara en person som har finska rötter och som bor i Sverige. Bland de som identifierar sig som sverigefinnar finns både de som är inflyttade från Finland (exempelvis till följd av krig eller arbete), och de som är födda och uppvuxna i Sverige. Sverigefinnar är den största av Sveriges fem nationella minoriteter. Inom minoriteten finns en stor mångfald både när det gäller identitet och förhållandet till Finland, det finska språket och kulturen.

Det bor cirka 733 000 personer med finländskt ursprung i Sverige, vilket motsvarar ungefär 7 procent av den svenska befolkningen (2024). Majoriteten bor mellan Stockholm och Göteborg och i mindre industriorter i Dalarna, Västmanland, Norrbotten och Lappland. Gemensamt är det finska språket, kulturen och historien. Göteborg är ett finskt förvaltningsområde och här kan barn gå på förskola med finskspråkig inriktning.

Sverigefinnarnas språk, kultur och historia är en del av det svenska gemensamma kulturarvet. Grundskolan har ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer som annars riskerar att gå förlorade. I grundskolans uppdrag ingår att skapa förståelse för de nationella minoriteternas språk, kultur och traditioner. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. En elev har rätt att läsa sitt nationella minoritetsspråk även om den saknar förkunskaper, använder språket hemma eller om det endast finns en elev som vill läsa språket.

Barn med sverigefinsk bakgrund i Göteborg

Det finns statistik över antalet personer med finländskt ursprung i Sverige och var i landet de bor. Statistiken är beställd av länsstyrelsen Stockholm och är framtagen av Statistiska centralbyrån. Statistiken är efterfrågad av samordnare inom förvaltningsområde och av sverigefinnar själva och deras organisationer. Den är fördelad på första, andra och tredje generationens sverigefinländare per kommun och i olika ålderskategorier. Med finländskt ursprung menas här att personen antingen själv är född i Finland, har minst en förälder som är född i Finland eller minst en mor/farförälder som är född i Finland. Siffror från 2024 visar att det bor 5827 barn mellan 0-19 år i Göteborgs kommun.

Som en av nio föreningar knutna till Sverigefinska ungdomsförbundet arrangerar Göteborgs Finska Unga fritidsverksamhet för unga sverigefinnar göteborgsområdet. Föreningen hjälper även till med stöd och hjälp i olika praktiska frågor för de finländska unga som ska flytta eller har flyttat till Göteborg. Verksamheten är öppen för alla medlemmar, det enda kravet för medlemskap är ett intresse av Finland, det finska språket eller finländsk kultur. [Bli medlem | Sverigefinska ungdomsförbundet](#)

Sverigefinnarnas språk och identitet

[Finska](#) är erkänt som nationellt minoritetsspråk och tillhör den [finsk-ugriska språkfamiljen](#). Språket har använts i Sverige så länge som Sverige har funnits. Idag finns det omkring 200 000-250 000 sverigefinnar som talar finska ([sverigefinska](#)). Den finska som används av sverigefinnar liknar i stor del den finska som talas i Finland. Det finns en del svenska ord och uttryck i språket som är svåra att översätta. Det kan också förekomma vissa grammatiska skillnader.

Alla sverigefinnar talar inte finska, även om de har en historisk anknytning till språket och kulturen. De kan däremot ha en sverigefinsk identitet. Det finns också sverigefinnar som inte lärt sig finska, men som nu försöker ta tillbaka språket som förlorats under tidigare generationer. Inom den romska nationella minoritetsgruppen finns även kalé-romer eller [finska romer](#) som har finska eller romani som modersmål.

Minoritetslagens särskilda rättigheter är kopplade till förvaltningsområden för språken finska, meänkieli och samiska. Göteborgs Stad är en del av det finska förvaltningsområdet vilket betyder att det finska språket har ett förstärkt skydd och stöd. Det innebär att sverigefinnar har rätt till finskspråkig förskola där en väsentlig del av utbildningen är på finska. Kommunen ska också tillhandahålla information på finska och även erbjuda individer möjlighet att kommunicera på finska samt föra dialog och samråd i frågor som berör den sverigefinska minoriteten. [Minoritetslagen](#) och [Skollagen 8 kap 12 b §](#)

Sverigefinnarnas kultur

Sverigefinsk kultur är rik och mångfacetterad, och den spelar en viktig roll i att bevara det finska språket, värderingar och traditioner i Sverige. Högtider som midsommar, jul och nyår, firas ofta med egna sverigefinska inslag. Traditionerna kan ha koppling till både svenska och finska traditioner och kan ha olika betydelse för sverigefinnarna.

Mattraditionerna hämtas ofta från den finska matkulturen. På julbordet är olika typer av "lådor" (laatikko) vanliga, såsom sött potatis-, morots- eller kålrotslåda. Andra exempel på sverigefinsk mat är karelska piroger, speciella korvar, soppor, plättar, [memma](#) (rågmjölspudding), [klappgröt](#)/vispgröt (mannagryn med lingon) och blåbärspaj.

Bastubad ([bastu/sauna](#)), närheten till naturen, plocka svamp och bär, jakt och fiske har en stor betydelse för många sverigefinnar. Musiktraditioner som spelmansmusik och folkdans ([tanhu](#)), [dragspel](#), [kantele](#) är traditionella kulturella uttryck från Finland som även inspirerar en del sverigefinska kulturutövare. Hantverksformer som textilkonst, keramik och träbearbetning, liksom traditionella mönster och design är också inslag i den sverigefinska kulturen.

Sverigefinska föreningar och nätverk har en central roll i att främja och bevara den sverigefinska kulturen så som litteratur, musik, teater och barnkultur. Medier med innehåll på både svenska och finska är viktiga för att synliggöra och [revitalisera](#) det finska språket

men även för att bevara och stärka den sverigefinska kulturen och identiteten. Kulturtraditioner, populärkultur, vardagskultur och identitet är levande och utvecklas bland sverigefinnar idag.

Svergiefinnarnas historia

Sverige och Finland har en gemensam historia, och finsktalande har varit bortsatta i Sverige sedan 1200-talet. Under de 600 år som Finland var en del av Sverige, flyttade många [finnar](#) till Sverige för att arbeta i inom gruvnäringen i Bergslagen och Falun eller i skogen i Värmland, Norrland eller Bergslagen. Finland var en del av Sverige fram tills 1809, då Sverige förlorade Finland till Ryssland. Både finsk- och svenskspråkiga blev kvar på båda sidor av gränsen. Det finska språket lever kvar i många lokala ortsnamn.

Även på 1900-talet förekom en omfattande migration mellan Finland och Sverige. Under [andra världskriget](#), särskilt under [vinterkriget](#) och [fortsättningskriget](#) kom många från Finland till Sverige. Under denna period skickades cirka 70 000-75 000 [krigsbarn](#) från Finland till Sverige för att få skydd. Av dessa blev mellan 7000-15 000 barn kvar i Sverige efter kriget. Under 1950-, 1960- och 1970-talen migrerade dessutom hundratusentals [finländare](#) till Sverige för att arbeta i den växande industrin i Sverige.

Enligt Kunskapsguiden (Socialstyrelsens kunskapsstödjande sida om nationella minoriteter, sverigefinnar, finska) vittnar en del sverigefinnar om att de behandlades nedlåtande och kränkande på grund av sitt ursprung, vilket gjorde att de levde i ett utanförskap som ibland innebar att de inte lärde sig svenska i så hög grad. Detta ledde till att vissa i senare generationer inte fick lära sig finska för att föräldrarna ville bespara dem de negativa upplevelser som utanförskapet medfört för dem själva.

Under 1900-talet grundades flera finska föreningar och på 70-80-talet etablerades finska klasser och senare skolor och förskolor för att bevara, skydda och stärka sverigefinsk kultur och språk. I Göteborg har vi tvåspråkig undervisning på Skogomeskolan i Hisings Backa. Om en elev som har finska som ”dagligt umgängesspråk” det vill säga att eleven pratar finska i hemmet, så kan vårdnadshavaren söka till den tvåspråkiga undervisningen. Eleven kan få högst hälften av sin totala undervisning på finska (Skolförordningen 2011:185). Den tvåspråkiga undervisningen kan se olika ut och ska anpassas utifrån lokala behov. Forskning visar på att chansen till skolframgång ökar för de elever som har möjlighet att använda även sina förstaspråk för kunskapsutveckling (Skolverket 2019).

Viktiga frågor för sverigefinnar idag

Ökad kunskap om den sverigefinska minoriteten, och dess rättigheter som nationell minoritet, är en av de viktigaste frågorna för sverigefinnarna idag. Det är också viktigt att alla vet vad det innebär att Göteborgs Stad ingår i ett finskt förvaltningsområde. Denna kunskap ökar möjligheterna för att den sverigefinska minoriteten får sina rättigheter tillgodosedda. Det är viktigt att sverigefinnarna får vara med att påverka det som rör minoriteten. Detta sker bland annat genom Göteborgs Stads råd för den sverigefinska minoriteten. Rådet ska bidra till att staden säkerställer den sverigefinska nationella minoritetens mänskliga rättigheter. Detta innebär i praktiken att rådet bidrar med sin erfarenhetskunskap i den kommunala beslutsprocessen och återkopplar till kommunstyrelsen hur besluten kan påverka livsvillkoren för den sverigefinska nationella minoriteten. Detta kallas för samråd och det ska ske i ett tidigt skede i de kommunala processerna. Göteborgs Stads råd för den sverigefinska minoritetens fokusområden är frågor som berör barn och unga, äldre frågor samt kultur. I alla dessa frågor handlar det om att den sverigefinska minoriteten ska få tillgång till sitt språk och sin kultur. I förskolan och

på vård- och omsorgsboenden handlar det om att få gå eller bo på en avdelning där man kan prata finska och ta del av finsk/sverigefinsk kultur. Inom grundskolan och gymnasiet ska det erbjudas modersmålsundervisning till alla som önskar läsa/lära sig finska. Detta handlar om språkrevitalisering, vilket betyder att främja ett språk så att det kan leva vidare in i framtiden. Statistiken visar att färre barn anmäls till förskola med finsk inriktning och färre barn läser finska i skolan. Detta är ett faktum som är bekymmersamt och som delvis kan stävjas genom tydlig information till vårdnadshavare om de rättigheter man har som sverigefinne. Kulturen är en viktig faktor som skapar sammanhang, förståelse och gemenskap. Sverigefinska dagen uppmärksammas brett i staden men även andra dagar om året vill sverigefinnarna att deras kultur synliggörs och blir en självklar del av det kulturutbud som staden erbjuder. En utmaning för staden, men även för rådet, är att fånga och tillvarata barn och ungas erfarenheter så att dessa kan tas i hänsyn inför beslutsprocesser i staden. Detta är ett utvecklingsområde att arbeta vidare med.

Sverigefinnarnas dag och flagga

[Sverigefinnarnas dag](#) är den 24 februari och firas sedan 2011 på [Carl Axel Gottlunds](#) födelsedag (*folklivsforskaren Gottlund gjorde mycket för att stärka det finska språket i Sverige*). Dagen firas för att synliggöra den sverigefinska minoritetens historia, kultur och språk som en del av det svenska kulturarvet. Dagen är också en officiell dag i den svenska almanackan. Dagen uppmärksammas med festligheter, flagghissning, sverigefinska artister och kulturevenemang.

Sverigefinnarna har en egen flagga. Flaggan har både den finska och den svenska flaggans färger. Flaggan ritades av Andreas Ali Jonasson och utsågs av Sverigefinländarnas delegation till sverigefinnarnas egen flagga år 2014.

[Finlands självständighetsdag](#) den 6 december och Skogsfinnarnas dag den 21 juni är också dagar som firas av sverigefinnar. [Skogsfinnar](#) har sedan 2023 en egen flagga.

Grundskolan kan till exempel uppmärksamma sverigefinnarnas dag och andra högtider genom att färglägga och samtala om flaggan, sverigefinnarnas mattraditioner, språk och kultur. Ta del av bilder, ljudböcker, filmer (serier) på både svenska/ finska på SR, UR-play, Polyglutt, Svenska Filminstitutet. Finlandsinstitutets bibliotek och Polarbiblo erbjuder också boktips samt tips på material som kan användas i undervisningen. På stadsbiblioteket visas utställningen Ta plats [Utställning: Ta plats! - Om nationella minoriteter och inflytande - Göteborgs Stad](#). Utställningen handlar om att vara ung och tillhöra en minoritet, om att göra sin röst hörd, och att utforska konstnärligt skapande.

Tips material – veta mer - källor länkar

[Animation \(kortfilm\) sverigefinnarnas dag \(minoritet.se\)](#)

[Minoritetsutbildning sverigefinnar \(del 4\) \(Länsstyrelsen Stockholms län, Sametinget\)](#)

[Om sverigefinnar \(minoritet.se\)](#)

[Skogsfinnarnas dag \(minoritet.se\)](#)

[Sverigefinnar och finska \(Kunskapsguiden\)](#)

[Sverigefinnarnas dag - Institutet för språk och folkminnen](#)

[Finska - Institutet för språk och folkminnen](#)

[Finska nu och då - Institutet för språk och folkminnen](#)

[Sverigefinnarnas dag - Nordiska museet](#)

[Carl Axel Gottlund - Värmlands Museum](#)

[Historisk forskning om rasism och främlingsfientlighet i Sverige - Forum för levande historia](#)

[Fakta Sverigefinnar Forum för levande historia](#)

[Söksida - UR Play](#)

[Sverigefinne.se - delegation, rapporter](#)

[Finlandsinstitutet](#)

[Sverigefinska riksförbundet RSKL](#)

[Sverigefinska ungdomsförbundet](#)

[Sverigefinnar - Wikipedia](#)

[Sverigefinnarnas dag - Wikipedia](#)

Goteborg.se och Lärarakademin (sida med stöd till undervisning)

[www.goteborg.se](#) (sök efter ”[finskt förvaltningsområde](#)” eller ”[om nationella minoriteter](#)”)

[www.goteborg.se/suomeksi](#)

[Nationella minoriteter - Lärarakademin - Göteborgs Stad](#)

Lagar och läroplan

[Lagen \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#)

[Lagen \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#)

[Språklagen \(2009:600\)](#)

[Lag \(2018:1197\) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter](#)

[Skollag \(2010:800\)](#)

[Läroplan Lgr22 och Lgrsär22](#)